

NLG 03

Alminnelige leveringsbetingelser

for støpegods i og mellom Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Utgitt i 2003 av Hovedorganisationen Dansk Industri og Danske Støberiers Brancheforening, Danmark, Metalliteollisuuden Keskusliitto - Metallindustrins Centralförbund r.y., Finland, Teknologibedriftenes Landsforening, Norge, samt Sveriges Verkstadsindustrier og Svenska Gjuteriföreningen, Sverige.

Klikk på den delen du vil gå til:

- 1** Leveringsbetingelsene med liten skrift over to sider
- egnet som vedlegg
- 2** Leveringsbetingelsene i lesevennlig utgave
- godt egnet til å jobbe med

ALMINNELIGE LEVERINGSBETINGELSER

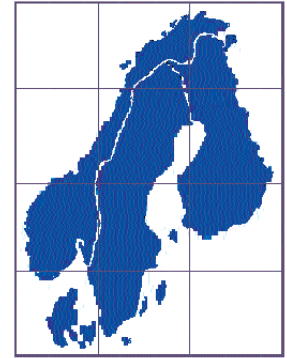
for støpegods i og mellom Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Utgitt i 2003 av Hovedorganisationen Dansk Industri og Danske Støberiers

Brancheforening, Danmark, Metalliteollisuuden Keskusliitto - Metallindustrins

Centralförbund r.y., Finland, Teknologibedriftenes Landsforening, Norge, samt Sveriges

Verkstadsindustrier og Svenska Gjuteriföreningen, Sverige.

Anvendelse

1. Disse alminnelige leveringsbetingelser får anvendelse dersom partene skriftlig eller på annen måte har avtalt dem. Gjelder leveringsbetingelsene for en leveranse, må eventuelle fravik avtales skriftlig.

Når det i disse betingelser anvendes ordet "skriftlig", skal dette bety et dokument undertegnet av begge parter, eller brev, faks, e-post eller andre former partene har avtalt.

Produktinformasjon

2. Oppgaver i produktinformasjon og prislister er bare bindende i den utstrekning avtalen uttrykkelig henviser til dem.

Tekniske dokumenter og teknisk informasjon

3. Alle tegninger og andre tekniske dokumenter vedrørende godset eller dets tilvirkning som før eller etter avtalens inngåelse overleveres fra en part til den annen, forblir den parts eiendom som har overlevert dem.

Mottatte tegninger, andre tekniske dokumenter eller teknisk informasjon kan ikke uten samtykke fra den annen part brukes til annet enn formålet med overleveringen. Uten samtykke fra den annen part må de ikke kopieres, reproduseres, utleveres til tredjemann eller på annen måte bringes til dennes kunnskap.

Modeller, verktøy og utstyr

4. Modeller, verktøy og utstyr til oppfyllelse av avtalen som kjøperen holder, forblir hans eiendom. Kjøperen skal betale for selgerens kontroll, justering og komplettering av kjøperens modeller, verktøy eller utstyr.

5. Modeller, verktøy eller utstyr til oppfyllelse av avtalen som selgeren holder, skal betales av kjøperen og blir hans eiendom. Hans eiendomsrett omfatter dog ikke selgerens løpsystem. Selgeren skal merke modeller, verktøy og utstyr som tilhører kjøperen.

Selgeren har dog rett til, helt eller delvis, å nekte å utlevere modeller, verktøy eller utstyr som han har fremstilt eller latt fremstille. Slik rett har selgeren dersom det med rimelighet kan antas at hans tekniske erfaringer gjør kjent ved utlevering, og selgeren som følge herav påføres et etter forholdene nevneverdig tap. Selgeren skal i såfall godtgjøre kjøperen verdien av det tilbakeholdte.

Har selgeren fått i oppdrag å fremstille modeller eller verktøy, skal kjøperen betale omkostningene ved gjenfremstilling eller reparasjon på grunn av slitasje. Det samme gjelder gjenfremstilling eller reparasjon av andre årsaker, som ikke skyldes selgeren.

6. Selgeren må ikke uten kjøperens tillatelse anvende kjøperens modeller, verktøy og utstyr til annet formål enn oppfyllelse av avtalen. Slike modeller, verktøy og utstyr må heller ikke utleveres til tredjemann eller på annen måte bringes til dennes kunnskap.

7. Selgeren sørger for lagring av modeller, verktøy og utstyr så lenge leveranser pågår. Dersom modeller, verktøy og utstyr tilhørende kjøperen forblir hos selgeren etter siste avtalte avstøpning, påligger det selgeren å sørge for oppbevaring på kjøperens bekostning og risiko.

Enhver forpliktelse for selgeren vedrørende modeller, verktøy og utstyr opphører tre år etter fullført levering. Selgeren skal dog såvidt mulig gi kjøperen beskjed for beslutning om kassering, utrangering eller lignende tiltak trefes.

8. Kjøperen avgjør hvorvidt modeller, verktøy og utstyr tilhørende kjøperen som befinner seg hos selgeren skal forsikres. Kjøperen skal i så fall betale omkostningene forbundet med dette.

9. Kjøperen bærer omkostningene og risikoen ved forsendelse til og fra selgeren av modeller, verktøy og utstyr.

10. Kjøperen er forpliktet til å holde selgeren skadesløs mot alle følger av eventuelle søksmål som kan anlegges på grunn av fremstilling av støpegods som er dekket av patent, mønster, varemerke eller annen enerett, når fremstillingen har skjedd etter kjøperens spesifiserte anvisning, tegning, modell, prøve, verktøy eller annet utstyr.

Vekter

11. De av kjøper og selger forut for støpningen beregnede vekter er bare veiledende, og prisen skal ved avvikelser korrigeres på grunnlag av faktisk vekt.

Prøveavstøp

12. Seriefremstilt gods skal være i overensstemmelse med de prøveavstøp som kjøperen har godkjent, og fremstillingen igangsettes ikke før skriftlig godkjenning fra kjøperen er mottatt.

Prøver

13. Dersom partene har avtalt at godset før levering skal gjennomgå en prøve for å undersøke om godset oppfyller bestemte krav, skal en slik prøve

gjennomføres hos selgeren eller der han finner det hensiktsmessig. Er det ikke avtalt hvilke tekniske krav som skal gjelde for prøven, utføres den i samsvar med vanlig praksis innen støperiindustrien i selgerens land.

14. Har kjøperen bedt om å bli underrettet skal selgeren skriftlig underrette kjøperen om en slik prøve i så god tid at kjøperen kan være tilstede. Prøve kan avholdes selv om kjøperen ikke er representert ved prøven, dersom han har mottatt slik underretning.

Selgeren skal føre protokoll over prøven. Prøveprotokollen skal sendes til kjøperen. Prøveprotokollen skal anses for å gi en korrekt beskrivelse av prøvens gjennomføring og resultat med mindre kjøperen beviser noe annet.

15. Hvis godset ved en slik prøve viser seg ikke å være kontraktsmessig, skal selgeren, med mindre kjøperen aksepterer avviket, så snart som mulig sørge for at godset bringes i overensstemmelse med avtalen. Hvis kjøperen forlanger det, skal ny prøve deretter avholdes. Har mangelen vært ubetydelig, kan ny prøve ikke forlanges.

16. Er ikke annen fordeling avtalt, skal selgeren bære alle omkostninger ved slike prøver som utføres hos selgeren. Kjøperen bærer dog alle omkostninger for sine representanter, herunder reise- og oppholdsutgifter, ved slike prøver.

Levering

17. Er leveringsklausul avtalt, skal den fortolkes i henhold til de ved avtalens inngåelse gjeldende INCOTERMS. Selgeren er ikke forpliktet til å sørge for emballasje til godset med mindre annet er uttrykkelig avtalt.

Er ingen leveringsklausul særskilt avtalt, skal levering skje "Ex Works" eksklusive emballasje.

Leveringstid. Forsinkelse

18. Dersom partene istedenfor et bestemt leveringstidspunkt har angitt et tidsrom innen hvilket levering skal skje, løper dette fra avtalens inngåelse.

19. Finner selgeren at han ikke kan levere i rett tid, eller må forsinkelse fra hans side ansees som sannsynlig, skal han uten ugrunnet opphold skriftlig meddele kjøperen dette og samtidig angi årsaken til forsinkelsen, samt såvidt mulig det tidspunkt levering påregnes å kunne finne sted. Unnlater selgeren å gi slikt varsel, skal han, uten hensyn til bestemmelsene i punkt 21 og 22, erstatte kjøperen de merutgifter denne påføres og som han ville ha unngått om han hadde fått varsel i tide.

20. Blir leveringen forsinket som følge av en omstendighet som i henhold til punkt 45 utgjør en fritagelsesgrunn eller på grunn av en handling eller unnlattelse fra kjøperens side, herunder selgerens innstilling av oppfyllelsen etter pkt. 26, skal leveringstiden forlenges med en tid som etter sakens omstendigheter er rimelig. Leveringstiden skal forlenges selv om årsaken til forsinkelsen inntreffer etter utgangen av den opprinnelig avtalte leveringstid.

21. Dersom selgeren ikke leverer godset til rett tid, og partene etter meddelelse etter punkt 19 ikke har blitt enige om en utsatt leveringstid, er kjøperen berettiget til konvensjonalbot, fra den dag levering skulle ha funnet sted.

Konvensjonalboten utgjør 0,5% for hver hel ukes forsinkelse, regnet av den avtalte kjøpesum. Gjelder forsinkelsen bare en del av materiellet, beregnes konvensjonalboten av den del av kjøpesummen som knytter seg til det av materiellet som ikke kan tas i bruk på grunn av forsinkelsen.

Konvensjonalboten kan ikke overstige 7,5% av dette beregningsgrunnlag. Konvensjonalboten forfaller til betaling ved skriftlig påkrav fra kjøperen, dog tidligst når levering av det gods forsinkelsen gjelder finner sted, eller eventuelt på dagen for hevning etter punkt 22.

Kjøperen taper sin rett til konvensjonalbot, såfremt han ikke har fremsatt skriftlig krav om dette innen 6 måneder etter at levering skulle ha funnet sted.

22. Dersom kjøperen har vært berettiget til maksimal konvensjonalbot etter punkt 21, og godset fremdeles ikke leveres, kan kjøperen ved skriftlig meddelelse til selgeren kreve levering og fastsette en siste, rimelig frist som ikke kan være kortere enn 1 uke.

Hvis selgeren heller ikke leverer innen den fastsatte frist og dette ikke skyldes forhold som kjøperen bærer ansvaret for, kan kjøperen gjennom skriftlig meddelelse til selgeren heve avtalen såvidt angår det av godset som ikke kan tas i bruk på grunn av forsinkelsen.

Kjøperen har ved slik hevning dessuten krav på erstatning for det tap han er påført ved selgerens forsinkelse, dersom tapet overstiger den maksimale konvensjonalbot han har kunnet kreve etter punkt 21. Denne erstatning må ikke overstige 7,5% av den avtalte kjøpesum som knytter seg til det av godset som omfattes av hevningen.

Kjøperen har dessuten rett til, ved skriftlig meddelelse til selgeren, å heve avtalen dersom det er klart at det vil inntreffe en forsinkelse som etter reglene i punkt 21 ville gi kjøperen rett til maksimal konvensjonalbot. Ved en slik hevning har kjøperen rett til såvel maksimal konvensjonalbot som erstatning i henhold til tredje ledd.

Bortsett fra konvensjonalbot etter punkt 21 og heving med begrenset erstatning etter punkt 22, er ethvert krav fra kjøperen i anledning selgerens forsikning utelukket. Denne begrensning i selgers ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

23. Finner kjøperen at han ikke vil kunne motta godset på den avtalte dag, eller må forsikning fra hans side ansees som sannsynlig, skal han uten ugrunnet opphold skriftlig meddele selgeren dette, og samtidig angi årsaken til forsikningen, samt såvidt mulig det tidspunkt mottakelse påregnes å kunne finne sted.

Hvis kjøperen unnlater å ta imot godset på den avtalte dag, er han likevel forpliktet til å erlegge enhver betaling som er gjort avhengig av levering, som om angjeldende gods hadde vært levert. Selgeren skal besørge lagring av godset for kjøperens regning og risiko. Hvis kjøperen krever det, skal selgeren forsikre godset for kjøperens regning.

24. Med mindre den unnlattelse fra kjøperens side som omhandles under punkt 23 skyldes forhold som er angitt under punkt 45, kan selgeren skriftlig oppfordre kjøperen til å motta godset innen en rimelig frist.

Unnlater kjøperen, av grunner som ikke selgeren bærer ansvaret for, å gjøre dette innen denne frist, kan selgeren gjennom skriftlig meddelelse til kjøperen heve avtalen, for såvidt angår den leveringsferdige del av godset, som på grunn av kjøperens unnlattelse ikke blir levert. Selgeren har i så fall rett til erstatning for den skade som kjøperens forsømmelse har voldt ham. Erstatningsbeløpet må ikke overstige den del av kjøpesummen som gjelder den del av godset som hevingen omfatter.

Betaling

25. Dersom ikke annet er fastsatt i avtalen, skal den avtalte kjøpesum med tillegg av eventuell moms faktureres med en tredjedel ved avtalens inngåelse og en tredjedel ved selgerens skriftlige meddelelse om at det vesentlige av godset er leveringsferdig. Sluttoppgjøret faktureres ved godsets levering.

Beløpene forfaller til betaling 30 dager etter fakturaens dato.

26. Betaler ikke kjøperen til avtalt tid, har selgeren fra forfallsdag krav på morarente med den rentesats som gjelder i henhold til lovgivningen i selgers land om renter ved forsinket betaling.

Betaler ikke kjøperen til avtalt tid, har selgeren i tillegg rett til, etter å ha gitt kjøperen skriftlig meddelelse om dette, å innstille oppfyllelsen av sine kontraktsforpliktelser inntil betaling skjer.

27. Dersom kjøperen ikke har betalt det forfalle beløp innen 3 måneder, er selgeren berettiget til gjennom skriftlig meddelelse til kjøperen å heve avtalen, og i tillegg til morarente å kreve skadeserstatning hos kjøperen for det tap han har lidt. Erstatningen må ikke overstige den avtalte kjøpesum.

28. Uansett hva som er bestemt i punktene 4 og 5, kan selgeren holde tilbake modeller, verktøy og utstyr tilhørende kjøperen inntil godset er betalt. Denne rett gjelder også betaling til selgeren for hans fremstilling, kontroll, justering og komplettering av modeller, verktøy og utstyr.

Eienomsforbehold

29. Godset samt modeller, verktøy og utstyr som selgeren skal holde etter punkt 5, forblir selgerens eiendom inntil det er fullt betalt i den utstrekning slikt eiendomsforbehold er gyldig.

Ansvar for mangler

30. Selgeren er forpliktet til å avhjelpe alle mangler som skyldes feil i konstruksjon, materiale eller tilvirkning ved utbedring eller utskifting av godset i overensstemmelse med punktene 31 - 43 nedenfor.

Selgerens ansvar omfatter ikke mangler som skyldes konstruksjon, modell, verktøy eller utstyr som han ikke selv har utført eller ellers er ansvarlig for. Det omfatter heller ikke mangler som forårsakes av materiale som er skaffet av kjøperen.

31. Selgerens ansvar omfatter ikke mangler som skriver seg fra årsaker oppstått etter at risikoen er gått over på kjøperen. Ansvarer omfatter for eksempel ikke mangler som oppstår som følge av at de i avtalen forutsatte arbeidsforhold ikke følges eller av uriktig anvendelse av materiellet. Det omfatter heller ikke mangler som skyldes mangelfullt vedlikehold eller uriktig montering fra kjøperens side, forandringer foretatt uten selgerens skriftlige samtykke eller reparasjoner som kjøperen har utført på feilaktig måte. Endelig omfatter ikke ansvaret normal slitasje og forringelse.

32. Selgerens ansvar omfatter bare mangler som viser seg i løpet av ett år fra den dag godset ble levert. Anvendes godset mer intensivt enn avtalt, forkortes denne periode i tilsvarende grad.

33. For deler som er byttet ut eller reparert overensstemmende med punkt 30, påtar selgeren seg de samme forpliktelser som gjelder for det opprinnelige godset i en tid av ett år. For godsets øvrige deler forlenges bare perioden nevnt i punkt 32 med det tidsrom godset ikke har kunnet bli anvendt som følge av mangler som selgeren har ansvar for.

34. Kjøperen skal gi skriftlig melding til selgeren om en mangel uten ugrunnet opphold etter at mangelen har vist seg og i intet tilfelle senere enn 2 uker etter at fristen i punkt 32, jfr. punkt 33, er utløpt. Meldingen skal inneholde en beskrivelse av hvorledes mangelen ytrer seg. Dersom kjøperen ikke skriftlig underretter selgeren om en mangel innen de frister som er angitt i dette punkt, mister kjøperen retten til å fremsette krav på grunn av mangelen.

Dersom det er grunn til å tro at mangelen kan medføre risiko for skade, skal melding gis straks. Gis ikke melding straks, taper kjøperen retten til å fremsette krav på grunnlag av skade som inntreffer og som ville ha vært unngått hvis slik melding var blitt gitt.

35. Etter å ha mottatt skriftlig meddelelse fra kjøperen i henhold til punkt 34, skal selgeren uten ugrunnet opphold avhjelpe mangelen. Avhjelp innenfor denne frist skal finne sted på et tidspunkt som ikke i unødvendig grad forstyrrer kjøperens virksomhet. Selgeren må selv bære omkostningene ved slik avhjelp i henhold til reglene i punktene 30 - 41.

Reparasjonen utføres hos selgeren, med mindre selgeren finner det hen-

siktsmessig at reparasjonen finner sted hos kjøperen. Når reparasjon skal finne sted hos selgeren, skal godset returneres til selgeren av kjøperen.

Krever demontering og innmontering av delen spesiell kyndighet, er selgeren forpliktet å foreta slik demontering og innmontering. Kreves ikke slik kyndighet, er selgerens forpliktelse vedkommende den mangelfulle del oppfylt når han leverer til kjøperen en tilbørlig reparert eller en utskiftet del.

36. Dersom kjøperen har gitt slik melding som nevnt i punkt 34, og det viser seg ikke å foreligge noen mangel som selgeren svarer for, har selgeren rett til kompensasjon for det arbeid og de kostnader reklamasjonen har påført ham.

37. Dersom avhjelp av mangelen medfører inngrep i annet enn godset, svarer kjøperen for arbeidet og omkostningene med dette.

38. Enhver forsendelse i forbindelse med utbedring eller utskifting skal skje for selgerens regning og risiko.

Kjøperen skal følge selgerens instruksjoner om forsendelsesmåte.

39. Kjøperen skal bære de meromkostninger for selgeren ved avhjelp av mangelen som forårsakes av at godset befinner seg på et annet sted enn det i avtalen angitte bestemmelsessted eller - dersom det ikke er angitt - leveringsstedet.

40. Mangelfulle deler som byttes ut i henhold til punkt 30, skal stilles til selgerens disposisjon og blir hans eiendom.

41. Dersom selgeren ikke innen rimelig tid oppfyller sine forpliktelser ifølge punkt 34, kan kjøperen skriftlig gi selgeren en siste frist for oppfyllelse. Er ikke forpliktelsene oppfylt innen den satte frist, har kjøperen, etter eget valg, rett til:

- å la utføre de reparasjoner som er nødvendige for selgerens regning og risiko, forutsatt at han her går frem på en fornuftig og rimelig måte eller
- å kreve prisavslag oppad begrenset til 15 % av den avtalte kjøpesum.

Dersom mangelen er vesentlig kan kjøperen istedet heve avtalen ved skriftlig meddelelse til selgeren. Kjøperen har også rett til slik å heve avtalen dersom mangelen etter tiltak som nevnt under a) fortsatt er vesentlig.

Kjøperen kan ved heving kreve erstatning for det tap han har lidt, oppad begrenset til 15 % av den avtalte kjøpesum.

42. Uansett det som bestemmes under punktene 30 - 41, gjelder selgerens mangels-ansvar ikke for noen del av godset lenger enn 2 år fra den i punkt 32 nevnte periodes begynnelse.

43. Selgeren har intet ansvar for mangler utover det som er foreskrevet i punktene 30 - 42. Dette gjelder ethvert tap mangelen måtte forårsake, som for eksempel forgyves bearbeiding, driftstap, tap fortjeneste og andre økonomiske konsekvenstap. Denne begrensning i selgers ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

Ansvar for tingskade forvoldt av godset

44. Kjøperen skal holde selgeren skadesløs i den utstrekning selgeren pålegges ansvar overfor tredjemann for slik skade og tap som selgeren overfor kjøperen etter annet og tredje avsnitt ikke svarer for.

Selgeren har intet ansvar for skade voldt av godset:

- på fast eiendom eller løsøre og konsekvenser av slik skade dersom skaden inntreffer mens godset er i kjøperens besittelse,
- på produkter fremstilt av kjøperen eller på produkter der kjøperens produkter inngår.

De nevnte begrensninger i selgers ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

Fremmer tredjemann krav mot selger eller kjøper om erstatning for skade og tap som er omhandlet under dette punkt, skal medkontrahenten straks skriftlig underrettes om dette.

Selger og kjøper er gjensidig forpliktet til å la seg saksøke ved den domstol eller voldgiftsrett som behandler erstatningskrav mot en av dem, på grunnlag av en skade eller et tap som påstås forårsaket av det leverte gods. Det innbyrdes forhold mellom kjøper og selger skal dog alltid avgjøres ved voldgift i henhold til punkt 49.

Fritagelsesgrunner (force majeure)

45. Følgende omstendigheter skal betraktes som fritagelsesgrunner, dersom de hindrer avtalens oppfyllelse eller gjør oppfyllelsen urimelig tyngende: arbeidskonflikt og enhver annen omstendighet, når partene ikke kan råde over den, såsom brann, krig, mobilisering eller militære innkallelser av tilsvarende omfang, rekvisisjon, beslag, handels- og valutarestriksjoner, opprør og oppløp, knapphet på transportmidler, alminnelig vareknapphet, innskrenkninger i tilførselen av drivkraft, samt mangler ved leveranser fra underleverandører eller forsinkelse av slike leveranser som følge av slik omstendighet som omhandles i dette punkt.

Omstendigheter som nevnt, er bare fritagelsesgrunn dersom deres virkninger på avtalens oppfyllelse ikke kunne forutses ved inngåelsen av avtalen.

46. Det påligger den part som ønsker å påberope seg en fritagelsesgrunn som omhandlet under punkt 45, uten opphold skriftlig å underrette den annen part, såvel om hindringens inntredelse som om dens opphør.

Ved force majeure hos kjøperen skal denne dekke de omkostninger som selgeren pådrar seg for å sikre og beskytte godset.

47. Uansett hva som ellers måtte være bestemt i disse bestemmelser, kan enhver av partene heve avtalen ved skriftlig meddelelse til den annen part, dersom avtalens oppfyllelse vil bli hindret i mer enn 6 måneder av en begivenhet som nevnt i punkt 45.

Tvister. Lovvalg

48. Tvister i anledning av avtalen og alt som har sammenheng med den, skal ikke innrastas under domstolsprøvelse, men skal avgjøres gjennom voldgift og i overensstemmelse med de lovregler om voldgift som gjelder i selgers land.

49. Alle tvister som oppstår i anledning av avtalen skal bedømmes etter loven i selgers land.

ALMINNELIGE LEVERINGSBETINGELSER

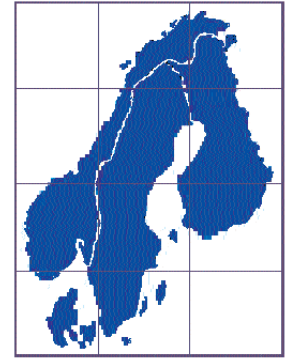
for støpegods i og mellom Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Utgitt i 2003 av Hovedorganisationen Dansk Industri og Danske Støberiers

Brancheforening, Danmark, Metalliteollisuuden Keskusliitto - Metallindustrins

Centralförbund r.y., Finland, Teknologibedriftenes Landsforening, Norge, samt Sveriges

Verkstadsindustrier og Svenska Gjuteriföreningen, Sverige.

Anvendelse

1. Disse alminnelige leveringsbetingelser får anvendelse dersom partene skriftlig eller på annen måte har avtalt dem. Gjelder leveringsbetingelsene for en leveranse, må eventuelle fravik avtales skriftlig.

Når det i disse betingelser anvendes ordet "skriftlig", skal dette bety et dokument undertegnet av begge parter, eller brev, faks, e-post eller andre former partene har avtalt.

Produktinformasjon

2. Oppgaver i produktinformasjon og prislistene er bare bindende i den utstrekning avtalen uttrykkelig henviser til dem.

Tekniske dokumenter og teknisk informasjon

3. Alle tegninger og andre tekniske dokumenter vedrørende godset eller dets tilvirkning som før eller etter avtalens inngåelse overleveres fra en part til den annen, forblir den parts eiendom som har overlevert dem.

Mottatte tegninger, andre tekniske dokumenter eller teknisk informasjon kan ikke uten samtykke fra den annen part brukes til annet enn formålet med overleveringen. Uten samtykke fra den annen part må de ikke kopieres, reproduseres, utleveres til tredjemann eller på annen måte bringes til dennes kunnskap.

Modeller, verktøy og utstyr

4. Modeller, verktøy og utstyr til oppfyllelse av avtalen som kjøperen holder, forblir hans eiendom. Kjøperen skal betale for selgerens kontroll, justering og komplettering av kjøperens modeller, verktøy eller utstyr.

5. Modeller, verktøy eller utstyr til oppfyllelse av avtalen som selgeren holder, skal betales av kjøperen og blir hans eiendom. Hans eiendomsrett omfatter dog ikke selgerens løpsystem. Selgeren skal merke modeller, verktøy og utstyr som tilhører kjøperen.

Selgeren har dog rett til, helt eller delvis, å nekte å utlevere modeller, verktøy eller utstyr som han har fremstilt eller latt fremstille. Slik rett har selgeren dersom det med rimelighet kan antas at hans tekniske erfaringer gjøres kjent ved utlevering, og selgeren som følge herav påføres et etter forholdene nevneverdig tap. Selgeren skal i såfall godtgjøre kjøperen verdien av det tilbakeholdte.

Har selgeren fått i oppdrag å fremstille modeller eller verktøy, skal kjøperen betale omkostningene ved

gjenfremstilling eller reparasjon på grunn av slitasje. Det samme gjelder gjenfremstilling eller reparasjon av andre årsaker, som ikke skyldes selgeren.

6. Selgeren må ikke uten kjøperens tillatelse anvende kjøperens modeller, verktøy og utstyr til annet formål enn oppfyllelse av avtalen. Slike modeller, verktøy og utstyr må heller ikke utleveres til tredjemann eller på annen måte bringes til dennes kunnskap.

7. Selgeren sørger for lagring av modeller, verktøy og utstyr så lenge leveranser pågår. Dersom modeller, verktøy og utstyr tilhørende kjøperen forblir hos selgeren etter siste avtalte avstøpning, påligger det selgeren å sørge for oppbevaring på kjøperens bekostning og risiko.

Enhver forpliktelse for selgeren vedrørende modeller, verktøy og utstyr opphører tre år etter fullført levering. Selgeren skal dog såvidt mulig gi kjøperen beskjed før beslutning om kassering, utrangering eller lignende tiltak treffes.

8. Kjøperen avgjør hvorvidt modeller, verktøy og utstyr tilhørende kjøperen som befinner seg hos selgeren skal forsikres. Kjøperen skal i så fall betale omkostningene forbundet med dette.

9. Kjøperen bærer omkostningene og risikoen ved forsendelse til og fra selger av modeller, verktøy og utstyr.

10. Kjøperen er forpliktet til å holde selgeren skadesløs mot alle følger av eventuelle søksmål som kan anlegges på grunn av fremstilling av støpegods som er dekket av patent, mønster, varemerke eller annen enerett, når fremstillingen har skjedd etter kjøperens spesierte anvisning, tegning, modell, prøve, verktøy eller annet utstyr.

Vekter

11. De av kjøper og selger forut for støpningen beregnede vekter er bare veiledende, og prisen skal ved avvikelser korrigeres på grunnlag av faktisk vekt.

Prøveavstøp

12. Seriefremstilt gods skal være i overensstemmelse med de prøveavstøp som kjøperen har godkjent, og fremstillingen igangsettes ikke før skriftlig godkjenning fra kjøperen er mottatt.

Prøver

13. Dersom partene har avtalt at godset før levering skal gjennomgå en prøve for å undersøke om godset oppfyller bestemte krav, skal en slik prøve

gjennomføres hos selgeren eller der han finner det hensiktsmessig. Er det ikke avtalt hvilke tekniske krav som skal gjelde for prøven, utføres den i samsvar med vanlig praksis innen støperiindustrien i selgerens land.

14. Har kjøperen bedt om å bli underrettet skal selgeren skriftlig underrette kjøperen om en slik prøve i så god tid at kjøperen kan være tilstede. Prøve kan avholdes selv om kjøperen ikke er representert ved prøven, dersom han har mottatt slik underretning.

Selgeren skal føre protokoll over prøven. Prøveprotokollen skal sendes til kjøperen. Prøveprotokollen skal anses for å gi en korrekt beskrivelse av prøvens gjennomføring og resultat med mindre kjøperen beviser noe annet.

15. Hvis godset ved en slik prøve viser seg ikke å være kontraktsmessig, skal selgeren, med mindre kjøperen aksepterer avviket, så snart som mulig sørge for at godset bringes i overensstemmelse med avtalen. Hvis kjøperen forlanger det, skal ny prøve deretter avholdes. Har mangelen vært ubetydelig, kan ny prøve ikke forlanges.

16. Er ikke annen fordeling avtalt, skal selgeren bære alle omkostninger ved slike prøver som utføres hos selgeren. Kjøperen bærer dog alle omkostninger for sine representanter, herunder reise- og oppholdsutgifter, ved slike prøver.

Levering

17. Er leveringsklausul avtalt, skal den fortolkes i henhold til de ved avtalens inngåelse gjeldende INCOTERMS. Selgeren er ikke forpliktet til å sørge for emballasje til godset med mindre annet er uttrykkelig avtalt.

Er ingen leveringsklausul særskilt avtalt, skal levering skje "Ex Works" eksklusive emballasje.

Leveringstid. Forsinkelse

18. Dersom partene istedenfor et bestemt leveringstidspunkt har angitt et tidsrom innen hvilket levering skal skje, løper dette fra avtalens inngåelse.

19. Finner selgeren at han ikke kan levere i rett tid, eller må forsinkelse fra hans side ansees som sannsynlig, skal han uten ugrunnet opphold skriftlig meddele kjøperen dette og samtidig angi årsaken til forsinkelsen, samt såvidt mulig det tidspunkt levering påregnes å kunne finne sted. Unnlater selgeren å gi slikt varsel, skal han, uten hensyn til bestemmelsene i punkt 21 og 22, erstatte kjøperen de merutgifter denne påføres og som han ville ha unngått om han hadde fått varsel i tide.

20. Blir leveringen forsinket som følge av en omstendighet som i henhold til punkt 45 utgjør en fritagelsesgrunn eller på grunn av en handling eller unnlatelse fra kjøperens side, herunder selgerens innstilling av oppfyllelsen etter pkt. 26, skal leveringstiden forlenges med en tid som etter sakens omstendigheter er rimelig. Leveringstiden skal forlenges selv om årsaken til forsinkelsen inntreffer etter utgangen av den opprinnelige avtalte leveringstid.

21. Dersom selgeren ikke leverer godset til rett tid, og partene etter meddelelse etter punkt 19 ikke har blitt enige om en utsatt leveringstid, er kjøperen berettiget til konvensjonalbot, fra den dag levering skulle ha funnet sted.

Konvensjonalboten utgjør 0,5% for hver hel ukes forsinkelse, regnet av den avtalte kjøpesum. Gjelder forsinkelsen bare en del av materiellet, beregnes konvensjonalboten av den del av kjøpesummen som knytter seg til det av materiellet som ikke kan tas i bruk på grunn av forsinkelsen.

Konvensjonalboten kan ikke overstige 7,5% av dette beregningsgrunnlag.

Konvensjonalboten forfaller til betaling ved skriftlig påkrav fra kjøperen, dog tidligst når levering av det gods forsinkelsen gjelder finner sted, eller eventuelt på dagen for hevning etter punkt 22.

Kjøperen taper sin rett til konvensjonalbot, såfremt han ikke har fremsatt skriftlig krav om dette innen 6 måneder etter at levering skulle ha funnet sted.

22. Dersom kjøperen har vært berettiget til maksimal konvensjonalbot etter punkt 21, og godset fremdeles ikke leveres, kan kjøperen ved skriftlig meddelelse til selgeren kreve levering og fastsette en siste, rimelig frist som ikke kan være kortere enn 1 uke.

Hvis selgeren heller ikke leverer innen den fastsatte frist og dette ikke skyldes forhold som kjøperen bærer ansvaret for, kan kjøperen gjennom skriftlig meddelelse til selgeren heve avtalen forsåvidt angår det av godset som ikke kan tas i bruk på grunn av forsinkelsen.

Kjøperen har ved slik hevning dessuten krav på erstatning for det tap han er påført ved selgerens forsinkelse, dersom tapet overstiger den maksimale konvensjonalbot han har kunnet kreve etter punkt 21. Denne erstatning må ikke overstige 7,5% av den avtalte kjøpesum som knytter seg til det av godset som omfattes av hevningen.

Kjøperen har dessuten rett til, ved skriftlig meddelelse til selgeren, å heve avtalen dersom det er klart at det vil inntreffe en forsinkelse som etter reglene i punkt 21 ville gi kjøperen rett til maksimal konvensjonalbot. Ved en slik hevning har kjøperen rett til såvel maksimal konvensjonalbot som erstatning i henhold til tredje ledd.

Bortsett fra konvensjonalbot etter punkt 21 og hevning med begrenset erstatning etter punkt 22, er ethvert krav fra kjøperen i anledning selgerens forsinkelse utelukket. Denne begrensning i selgers ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

23. Finner kjøperen at han ikke vil kunne motta godset på den avtalte dag, eller må forsinkelse fra hans side ansees som sannsynlig, skal han uten ugrunnet opphold skriftlig meddele selgeren dette, og samtidig angi årsaken til forsinkelsen, samt såvidt mulig det tidspunkt mottakelse påregnes å kunne finne sted.

Hvis kjøperen unnlater å ta imot godset på den avtalte dag, er han likevel forpliktet til å erlegge enhver

betaling som er gjort avhengig av levering, som om angjeldende gods hadde vært levert. Selgeren skal besørge lagring av godset for kjøperens regning og risiko. Hvis kjøperen krever det, skal selgeren forsikre godset for kjøperens regning.

24. Med mindre den unnlattelse fra kjøperens side som omhandles under punkt 23 skyldes forhold som er angitt under punkt 45, kan selgeren skriftlig oppfordre kjøperen til å motta godset innen en rimelig frist.

Unnlater kjøperen, av grunner som ikke selgeren bærer ansvaret for, å gjøre dette innen denne frist, kan selgeren gjennom skriftlig meddelelse til kjøperen heve avtalen, for såvidt angår den leveringsferdige del av godset, som på grunn av kjøperens unnlattelse ikke blir levert. Selgeren har i så fall rett til erstatning for den skade som kjøperens forsømmelse har voldt ham. Erstatningsbeløpet må ikke overstige den del av kjøpesummen som gjelder den del av godset som hevningen omfatter.

Betaling

25. Dersom ikke annet er fastsatt i avtalen, skal den avtalte kjøpesum med tillegg av eventuell moms faktureres med en tredjedel ved avtalens inngåelse og en tredjedel ved selgerens skriftlige meddelelse om at det vesentlige av godset er leveringsferdig. Sluttoppgjøret faktureres ved godsets levering.

Beløpene forfaller til betaling 30 dager etter fakturaens dato.

26. Betaler ikke kjøperen til avtalt tid, har selgeren fra forfallsdag krav på morarente med den rentesats som gjelder i henhold til lovgivningen i selgerens land om renter ved forsinket betaling.

Betaler ikke kjøperen til avtalt tid, har selgeren i tillegg rett til, etter å ha gitt kjøperen skriftlig meddelelse om dette, å innstille oppfyllelsen av sine kontraktsforpliktelser inntil betaling skjer.

27. Dersom kjøperen ikke har betalt det forfalne beløp innen 3 måneder, er selgeren berettiget til gjennom skriftlig meddelelse til kjøperen å heve avtalen, og i tillegg til morarente å kreve skadeserstatning hos kjøperen for det tap han har lidt. Erstatningen må ikke overstige den avtalte kjøpesum.

28. Uansett hva som er bestemt i punktene 4 og 5, kan selgeren holde tilbake modeller, verktøy og utstyr tilhørende kjøperen inntil godset er betalt. Denne rett gjelder også betaling til selgeren for hans fremstilling, kontroll, justering og komplettering av modeller, verktøy og utstyr.

Eienomsforbehold

29. Godset samt modeller, verktøy og utstyr som selgeren skal holde etter punkt 5, forblir selgerens eiendom inntil det er fullt betalt i den utstrekning slikt eiendomsforbehold er gyldig.

Ansvar for mangler

30. Selgeren er forpliktet til å avhjelpe alle mangler som skyldes feil i konstruksjon, materiale eller til-

virkning ved utbedring eller utskifting av godset i overensstemmelse med punktene 31 - 43 nedenfor.

Selgerens ansvar omfatter ikke mangler som skyldes konstruksjon, modell, verktøy eller utstyr som han ikke selv har utført eller ellers er ansvarlig for. Det omfatter heller ikke mangler som forårsakes av materiale som er skaffet av kjøperen.

31. Selgerens ansvar omfatter ikke mangler som skriver seg fra årsaker oppstått etter at risikoen er gått over på kjøperen. Ansvaret omfatter for eksempel ikke mangler som oppstår som følge av at de i avtalen forutsatte arbeidsforhold ikke følges eller av uriktig anvendelse av materiellet. Det omfatter heller ikke mangler som skyldes mangelfullt vedlikehold eller uriktig montering fra kjøperens side, forandringer foretatt uten selgerens skriftlige samtykke eller reparasjoner som kjøperen har utført på feilaktig måte. Endelig omfatter ikke ansvaret normal slitasje og forringelse.

32. Selgerens ansvar omfatter bare mangler som viser seg i løpet av ett år fra den dag godset ble levert. Anvendes godset mer intensivt enn avtalt, forkortes denne periode i tilsvarende grad.

33. For deler som er byttet ut eller reparert overensstemmende med punkt 30, påtar selgeren seg de samme forpliktelser som gjelder for det opprinnelige godset i en tid av ett år. For godsets øvrige deler forlenges bare perioden nevnt i punkt 32 med det tidsrom godset ikke har kunnet bli anvendt som følge av mangler som selgeren har ansvar for.

34. Kjøperen skal gi skriftlig melding til selgeren om en mangel uten ugrunnet opphold etter at mangelen har vist seg og i intet tilfelle senere enn 2 uker etter at fristen i punkt 32, jfr. punkt 33, er utløpt. Meldingen skal inneholde en beskrivelse av hvorledes mangelen ytrer seg. Dersom kjøperen ikke skriftlig underretter selgeren om en mangel innen de frister som er angitt i dette punkt, mister kjøperen retten til å fremsette krav på grunn av mangelen.

Dersom det er grunn til å tro at mangelen kan medføre risiko for skade, skal melding gis straks. Gis ikke melding straks, taper kjøperen retten til å fremsette krav på grunnlag av skade som inntreer og som ville ha vært unngått hvis slik melding var blitt gitt.

35. Etter å ha mottatt skriftlig meddelelse fra kjøperen i henhold til punkt 34, skal selgeren uten ugrunnet opphold avhjelpe mangelen. Avhjelp innenfor denne frist skal finne sted på et tidspunkt som ikke i unødvendig grad forstyrrer kjøperens virksomhet. Selgeren må selv bære omkostningene ved slik avhjelp i henhold til reglene i punktene 30 - 41.

Reparasjonen utføres hos selgeren, med mindre selgeren finner det hensiktsmessig at reparasjonen finner sted hos kjøperen. Når reparasjon skal finne sted hos selgeren, skal godset returneres til selgeren av kjøperen.

Krever demontering og innmontering av delen spesiell kyndighet, er selgeren forpliktet å foreta slik demontering og innmontering. Kreves ikke slik kyndighet, er selgerens forpliktelse vedkommende den mang-

elfulle del oppfylt når han leverer til kjøperen en tilbørlig reparert eller en utskiftet del.

36. Dersom kjøperen har gitt slik melding som nevnt i punkt 34, og det viser seg ikke å foreligge noen mangel som selgeren svarer for, har selgeren rett til kompensasjon for det arbeid og de kostnader reklamasjonen har påført ham.

37. Dersom avhjelp av mangelen medfører inngrep i annet enn godset, svarer kjøperen for arbeidet og omkostningene med dette.

38. Enhver forsendelse i forbindelse med utbedring eller utskifting skal skje for selgerens regning og risiko.

Kjøperen skal følge selgerens instruksjoner om forsendelsesmåte.

39. Kjøperen skal bære de meromkostninger for selgeren ved avhjelp av mangelen som forårsakes av at godset befinner seg på et annet sted enn det i avtalen angitte bestemmelsessted eller - dersom det ikke er angitt - leveringsstedet.

40. Mangelfulle deler som byttes ut i henhold til punkt 30, skal stilles til selgerens disposisjon og blir hans eiendom.

41. Dersom selgeren ikke innen rimelig tid oppfyller sine forpliktelser ifølge punkt 34, kan kjøperen skriftlig gi selgeren en siste frist for oppfyllelse. Er ikke forpliktelsene oppfylt innen den satte frist, har kjøperen, etter eget valg, rett til:

a) å la utføre de reparasjoner som er nødvendige for selgerens regning og risiko, forutsatt at han her går frem på en fornuftig og rimelig måte eller

b) å kreve prisavslag oppad begrenset til 15 % av den avtalte kjøpesum.

Dersom mangelen er vesentlig kan kjøperen istedet heve avtalen ved skriftlig meddelelse til selgeren. Kjøperen har også rett til slik å heve avtalen dersom mangelen etter tiltak som nevnt under a) fortsatt er vesentlig. Kjøperen kan ved hevning kreve erstatning for det tap han har lidt, oppad begrenset til 15 % av den avtalte kjøpesum.

42. Uansett det som bestemmes under punktene 30 - 41, gjelder selgerens mangels-ansvar ikke for noen del av godset lenger enn 2 år fra den i punkt 32 nevnte periodes begynnelse.

43. Selgeren har intet ansvar for mangler utover det som er foreskrevet i punktene 30-42. Dette gjelder ethvert tap mangelen måtte forårsake, som for eksempel forgjeves bearbeiding, driftstap, tapt fortjeneste og andre økonomiske konsekvenstap. Denne begrensning i selgers ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

Ansvar for tingskade forvoldt av godset

44. Kjøperen skal holde selgeren skadesløs i den utstrekning selgeren pålegges ansvar overfor tredjemand for slik skade og tap som selgeren overfor kjøperen etter annet og tredje avsnitt ikke svarer for.

Selgeren har intet ansvar for skade voldt av godset:

a) på fast eiendom eller løsøre og konsekvenser av slik skade dersom skaden inntreffer mens godset er i kjøperens besittelse,

b) på produkter fremstilt av kjøperen eller på produkter der kjøperens produkter inngår.

De nevnte begrensninger i selgers ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

Fremmer tredjemand krav mot selger eller kjøper om erstatning for skade og tap som er omhandlet under dette punkt, skal medkontrahenten straks skriftlig underrettes om dette.

Selger og kjøper er gjensidig forpliktet til å la seg saksøke ved den domstol eller voldgiftsrett som behandler erstatningskrav mot en av dem, på grunnlag av en skade eller et tap som påstås forårsaket av det leverte gods. Det innbyrdes forhold mellom kjøper og selger skal dog alltid avgjøres ved voldgift i henhold til punkt 49.

Fritagelsesgrunner (force majeure)

45. Følgende omstendigheter skal betraktes som fritagelsesgrunner, dersom de hindrer avtalens oppfyllelse eller gjør oppfyllelsen urimelig tyngende: arbeidskonflikt og enhver annen omstendighet, når partene ikke kan råde over den, såsom brann, krig, mobilisering eller militære innkallelser av tilsvarende omfang, rekvisisjon, beslag, handels- og valutarestriksjoner, opprør og oppløp, knapphet på transportmidler, alminnelig vareknapphet, innskrenkninger i tilførselen av drivkraft, samt mangler ved leveranser fra underleverandører eller forsinkelse av slike leveranser som følge av slik omstendighet som omhandles i dette punkt.

Omstendigheter som nevnt, er bare fritagelsesgrunn dersom deres virkninger på avtalens oppfyllelse ikke kunne forutses ved inngåelsen av avtalen.

46. Det påligger den part som ønsker å påberope seg en fritagelsesgrunn som omhandlet under punkt 45, uten opphold skriftlig å underrette den annen part, såvel om hindringens inntredelse som om dens opphør.

Ved force majeure hos kjøperen skal denne dekke de omkostninger som selgeren pådrar seg for å sikre og beskytte godset.

47. Uansett hva som ellers måtte være bestemt i disse bestemmelser, kan enhver av partene heve avtalen ved skriftlig meddelelse til den annen part, dersom avtalens oppfyllelse vil bli hindret i mer enn 6 måneder av en begivenhet som nevnt i punkt 45.

Tvister. Lovvalg

48. Tvister i anledning av avtalen og alt som har sammenheng med den, skal ikke inndras under domstolsprøvelse, men skal avgjøres gjennom voldgift og i overensstemmelse med de lovregler om voldgift som gjelder i selgerens land.

49. Alle tvister som oppstår i anledning av avtalen skal bedømmes etter loven i selgerens land.